עבודת ישראל — בהר

וידבר ה' אל משה בהר סיני וכתב רש"י בשם ת"כ מה ענין שמיטה אצל הר סיני והלא כל המצו' נאמרו מסיני אלא מה שמיטה נאמרו כללותיה ופרטותיה מסיני אף כולן כללותיהן ופרטותיהן נאמרו מסיני עכ"ל וצריך עוד ביאור דלמה נסמכו והוקשו דוקא למצו' שמיטה ולא למצו' אחרת כיוצא בה דהלא מצינו כמה מצות שנאמרו כללותיהן ופרטותיהן מסיני. ונ"ל עפ"י מ"ש האר"י ז"ל כי השמיטה היא שנה השביעי' רומזת למלכות שמים שיש לה עליה בשמיטה בסוד ושבתה הארץ שבת לה' ע"ש. וכמ"ש בגמרא טעמא דשביעית אמר הקב"ה זרעו שש ושמטו שביעית כדי שתדעו שהארץ שלי היא וזהו ענין קבלת עול מלכותו שנתגלה ע"י השמיטה. ולכן נראה לומר הטעם סמיכות והיקש המצות לשמיטה להורות כי כל המצות לא נתנו לנו לעשות מצות אנשים מלומדה רק להמליך הבורא ב"ה ולקבל עול מלכותו על ידיהם והוא הענין שנתגלה ע"י שביתת השנה השביעית כנ"ל וז"ש בהר סיני כי הר סיני מורה על גילוי מלכות שמים שנתגלה בעליל וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דבר אנכי ה' אלהיך ומבלעדי אין אלהים:

במדרש חזית. מי זאת הנשקפה כמו שחר. ר' חייא רבה ור"ש בן חלפת' מהלכין בהדא בקעת ארבאל בקריצות' וראו אילת השחר שבקעה אורה. א"ל רח"ר לרשב"ח כך תהיה גאולתן של ישראל מצפצפת דכתיב כי אשב בחושך ה' אור לי. בתחלה היא באה קמעא קמעא ואחר כך היא מנצנצת. ואחר כך פרה ורבה ואח"כ מרטבת כו' כמו שחר. אי מה שחר זה אין לו צל כו' ת"ל יפה כלבנה. אי מה לבנה אין אורה ברור כו' ת"ל ברה כחמה. אי מה חמה קופחת כו' ת"ל יפה כלבנה. הה"ד מה יקר חסדך אלהים וב"א בצל כנפיך יחסיון. אי מה לבנה הזו פעמים חסר' כו' ת"ל ברה כחמ'. אי מה חמה ולבנה אין להם אימ' כו' ת"ל איומה כנדגלות כגון מיכאל ודגלו וגבריאל ודגלו. ומנין שיש להם אימה שכה"א ויראה להם ע"כ. ובמד' קהלת הכל הולך אל מקום אחד ר"א ור"י רא"א כל מה שברא הקב"ה בשמים בריאתו מן השמים ואשר בארץ בריאתו מארץ: ורי"א כל מה שברא בשמי' ובארץ בריאתו מן השמים. ר"ח בר"י אמר כל שבשמים וארץ בריאתו מן הארץ כו' ע"כ. נבא לבאר פי' אלו המדרשי' ע"ד הידוע שכל בשמים וארץ מסודר לפי הנהגת הבורא ית' אותם. והוא ית' נק' שמים כשחז"ל ע"פ ואתה תשמע השמים. וכנ"י נק' ארץ. כמד"א ואתם תהיו לי ארץ חפץ. כי כל חפצו ורצונו ית' לחדש עולמו בראשית בשביל עושי רצונו. ובהשתלשלות נתהווה ברצונו ית' כנגדם שמים וארץ ממש. ועד"ז כוונת ביאור דבריהם בלי מחלוקת ח"ו כל אחד ביאר הענין יותר. והיינו ר"א ביאר בפשיטות כל אשר בשמים נברא מהשמים ושבארץ מארץ כי כל סיבה נמשכת משרשה כנ"ל: אמנם ר"י ביאר הענין יותר כי הוא ית' עיקרא ושרשא דכל עלמין. ולז"א כל שבשמים ובארץ הכל מן השמים. ר"ל הוא ית' הממציא הכל ומסדרם ומנהיגם. ורחב"י ביאר עוד כענין יותר ואמר שהכל היה מן הארץ ר"ל מצד הכנ"י כנ"ל כי סוף מעשה במחשב' תחלה ועיקר עליית הרצון לבריאת כל העולמות היה עבור עושי רצונו ובשבילם נבראו כי הם ארץ חפץ ומעלים ריח ניחוח לפניו ית' בטוב בחירתם וברורי וקשוטי מדותיהם מארץ רחוקה העוה"ז המלא מכל מיני שפלות. וזהו ג"כ כוונת המד' מי זאת הנשקפ' כמו שחר מ"י רומז לבחי' משפיע הם אותיות מ"י משמי"ם זא"ת רומז לכנ"י כמד"א לזא"ת יקרא אשה. והיא ג"כ מדת מלכות כנודע שהם ממליכין אותו ית' וידוע עוד כי כל אשר יקרא לו נפש חיה הוא שמו ושמות התנאים אלו רומזין לבחי' ושרשי נשמתם ולזה ר' חייא רבה שמו מורה על שורש נשמתו מרכבה למקור החיים חיות הגדול ור"ש

בן חלפתא הוא מרכבה לבירורי ניה"ק מעול' החילוף כי שמעו"ן אותיות ש"ם עו"ן. ר"ל שמבררים שמ"ו ית' מהעו"ן. והיו מהלכין בהדא בקע"ת ארבא"ל רומז למדרגות הנמוכים ועולמות התערובות: בקריצותא מלשון קורץ עין. ר"ל שהבורא ית' בקריצתו ורמיזתו הק' עי"ז יכולים עושי רצונו לברר אותיות הנפילות. כמ"ש נעים זמירות ג"ל עיני ואביטה נפ"ל או"ת מתורתך ואר"ח כך תהיה גאולתן של בנ"י מצפצפת שנא' כי אשב בחושך ה' אור לי בתחלה באה קמעא כו' ואמר ג"פ ואח"ר כ"ך נגד העלאת אותיות הק' שנפלו ע"י ג' בחי' טעמי"ם נקו"דות תגי"ן כמו שביררם ר' עקיבא שהיה דורש על כל קוץ. הנה כתי' ישקני מנשיקות פיהו כטד"מ. כי ידוע ענין הכ"ד אלף תלמידים של רבי עקיבא היה על שלא נהגו כבוד זב"ז. והיו בחי' כ"ד הנק' לשון עיגול בש"ס ורומז כי דברים עגולים לא יצוייר בהם החיבור כידוע ובחי' זו כעין שבירת הכלים. והגם שכתב האריז"ל ששרשם מאות א. והיא אות המיתוק. עכ"ז אין סותר דברינו הנ"ל. כי גם שבירת הכלים היו לצורך קיום והעמדת עולמות חדשים כמ"ש שבירתן זה טהרתן. עד שהעמיד אותן רשב"י וחביריו ולכך הוצרכו להיות נשמות גדולות שיוכלו לעלות אח"כ למקורם ע"י רשב"י וחביריו. ובודאי רשב"י וחביריו היו מעלים אותם החבירים ותיקנו אותם כמ"ש אנן בחביבותא תליא והחיו אותם מירידתם ע"י אות ט שהוא אות טו"ב וחיים והגם שכתב האריז"ל שרשב"י וחביריו היו מגבורות דגדלות. כן הוא כי האהבה צריכה להיות בהתחזקות גדול שלא יוכל שום קטרוג לבטלה. כמ"ש ימינך ה' נאדרי בכח. ונמתקים הדינים בל"ג בעומר ע"י השם כד"ט הנ"ל העולה ג"ל עיני וגו' כנ"ל. וכ"א הרב הצדיק מוה' לוי יצחק נ"י שבל"ג בעומר הוא גמר הספירה יום ה' בשבוע ה' ואילו הבירורים נעשים ע"י בנ"י השוחרים ומבקשים ניה"ק מהשחרות והם יפה כלבנה. ואמר אי מה לבנה אין אורה ברור כו'. ר"ל כי מי שהוא בחי' מקבל אין אורו ברור כי הוא מצפ' לשולחן אחרים ת"ל ברה כחמה שהאור שיש להם הוא מצד עצמם ממה שהם מכשירים מעשיהם המה מרכבה להבורא ית'. כמ"ש ואוהביו כצאת השמש בגבורתו אי מה חמה קופחת. רומז למשארז"ל רוגזא דרבנן. ת"ל יפה כלבנה. הם הצדיקים המשמרים עצמם שלא יענש שום ב"י על ידם במעשיהם ובדיבורם ובמחשבתם ועל כיוצא בהם נאמר מה יקר חסדך אלהים וגו': אי מה לבנה זו פעמים חסרה כך בנ"י פעמים יורדים ממדרגתם ת"ל ברה כחמה. אי מה אלו אין להם אימה ת"ל איומ' כנדגלות כו' ר"ל שאימת ב"י הי' מוטלת על עכומ"ז כמ"ש שמעו עמים ירגזון וגו' תפול עליהם וגו'. וכולם היו נכנעים ת"י בנ"י: ומנין שיש להם אימה ת"ל וגובה להם ויראה להם. גוב"ה רומז לרצ"ון עליון. ומשם מאיר בחי' יראה טהורה על יחידי סגולה כמ"ש האי כתרא עילאה אוכם הוא לגבי עילת העילות וז"א שי"ש להם יראה הוא כמו ש"י י"ש עולה כת"ר משם נמשך להם יראה כנ"ל ומשם שורש מדות האבות כמ"ש מה ההרים אין להם סוף כו'. וזה כוונת המד' כגון מיכאל ודגלו וגבריאל כו'. כ' הם מרכבה למדת האבות כנודע: והנה כל השאלות והחלוקות שהזכיר המד' לא החליט ענינם כאמרו אי מה חמה קופחת כו' ת"ל יפה כלבנה הענין הוא כי יש בחי' קופחת אצל ישראל כגון רוגזא דרבנן להכניע שונאי השם כ"א להורות שיש גם בחי' יפה כלבנה כמו שאמרנו. והם הצדיקים המשמרים עצמם שלא יענש שום אדם ע"י. וכן אי מה לבנה פעמים חסירה כידוע שיש בחי' חיסור הוא ירידה ממדרג' לפעמים והירידה היא צורך עליה. והוא הנק' קטנות שני שיבא לידי גדלות יותר. אכן באמרו א"י מ"ה לשון שאלה בלא החליט כ"א ת"ל ברה כחמה. ירצה להורות על אותן צדיקים שאינן צריכין לידי ירידה וקטנות זו שהם בבחי' ברה כחמה ועליהם נאמר וישבתם לבטח בארצכם. ועד"ז יתפרשו כל המד' הנ"ל במלת אי מה שאמר בכולן. ועוד אפשר שרמזו במלת א"י מ"ה שמורה על הבירורים הנעשים במדות הנ"ל כעין הבירורי' הנעשים מי"א סממני הקטורת ובאים לבירור מ"ה החדש וזה א"י מ"ה והבן: